

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціономічної сфери

РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ ЯК РЕСУРСУ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОСОБИСТОСТІ: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
04 квітня 2025 року**

ОДЕСА

УДК: 159.953:37.015.3:005.963

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління.

Соловейчук Олена Максимівна – фахівець Південноукраїнського центру професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери.

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №14 від 24 квітня 2025 р.)*

Рецензенти:

Ольга ЗБАРСЬКА (Olga Zbarskaya) - доктор наук, експерт у галузі креативного потенціалу людини, член академії ACSW, член The Textbook & Academic Authors Association, засновник та президент компанії «OZCREDO», автор книг та підручників.

Осіпова Тетяна Юріївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки Університету Ушинського

Розвиток креативності як ресурсу інноваційного потенціалу особистості: психолого-педагогічні аспекти: збірник матеріалів всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю. Одеса : Університет Ушинського, 2025. 511 с.

До збірника увійшли матеріали всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю, присвяченої різним психолого-педагогічним аспектам інноваційного потенціалу особистості, сучасним методам та формам організації освітнього процесу у закладах освіти різного рівня, розвитку креативного мислення під час підготовки здобувачів у закладах освіти.

Науковці висвітлюють питання щодо сучасних форм і методів розвитку креативності як ресурсу інноваційного потенціалу особистості.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

© Університет Ушинського

4. Методики дослідження креативності. ДОППО. Дніпропетровськ, 2010.

5. Моляко В. О. Проблема обдарованості: нові етапи психологічних досліджень та їх практичної реалізації : зб. наук. праць / за заг. ред. С. Д. Максименка. Київ : BONA MENTE, 2002. 226 с.

СМЕТАНКІНА Наталя Володимирівна

РОЗВИТОК КРЕАТИВНИХ НАВИЧОК У СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

На цей час одним із пріоритетних напрямів реформ системи вищої освіти є підвищення якості підготовки фахівців інженерного спрямування на основі креативного підходу, який передбачає використання різних форм навчання, орієнтованих на індивідуальні якості особистості.

Державний біотехнологічний університет є новим закладом вищої освіти, який динамічно розвивається. На жаль, становлення університету припало на важкий період в історії України. Це вплив пандемії коронавірусу на навчальний процес, коли живе спілкування з колегами та студентами замінив дистанційний формат. На теперішній час військові дії, масовий виїзд співробітників і студентів за кордон, руйнування навчальних корпусів призвели до того, що багато викладачів і студентів виснажені як морально, так і фізично. Головною особливістю навчання у технічному університеті є формування професійних компетенцій. Але саме креативність є ключовою якістю, що допомагає вирішувати складні проблеми в умовах необхідності адаптації до складних соціальних викликів та сприяє професійному зростанню.

Успішному розвитку креативності сприяє наявність певних якостей: гнучкості, оригінальності, розвиненої уяви тощо. Ці якості можна плідно розвивати під час навчання в університеті за допомогою самостійних проєктів, підтримки творчих ідей, заохочення ініціативи студентів, активних дискусій, відкритих обговорень наукових проблем. Тому навчальний процес вимагає від викладача ґрунтовної попередньої підготовки перед заняттями.

Професіоналізм і компетентність студента технічного університету це насамперед вміння самостійно застосовувати отримані знання, вміння та навички в звичайних умовах та нестандартних ситуаціях. Кафедра фізики та математики, яка є базовою для подальшої освіти, тобто всі студенти першого курсу вивчають математику та фізику. На першому курсі відбувається адаптація майбутніх фахівців до навчання у вищому навчальному закладі, яка не завжди проходить без труднощів. Студенти стикаються з необхідністю побудови взаємовідносин з однокурсниками та викладачами, з новою системою оцінювання знань та організацією занять, збільшенням обсягу навантаження та

іншими викликами. Тому викладачам слід звернути увагу на виявлення особистісних і професійних якостей студентів, а саме на їх інтереси, креативний потенціал, мотивацію до розвитку на шляху здобуття професії.

Оскільки метою вивчення математичних дисциплін є формування у студентів базових знань з основних розділів математики як засобу дослідження, моделювання та прогнозування процесів і явищ професійної діяльності, виникає необхідність формування відповідних компетентностей, компоненти яких включають вміння використовувати математичні моделі явищ і процесів у професійній діяльності; обґрунтування вибору теоретико-методологічних засад дослідження явищ і процесів у фаховій сфері; застосування математичних методів для вирішення професійних задач. Одним із перспективних способів розвитку креативних здібностей студентів інженерних спеціальностей є вирішення творчих нестандартних задач з частково-алгоритмічним способом розв'язування, що сприяє здатності студентів до аналізу та перенесенню отриманого досвіду на інші задачі.

Оскільки вже з першого курсу студенти інженерних спеціальностей проходять професійну підготовку у вигляді виробничих практик, постановку проблеми та параметри процесів необхідно максимально наблизити до реальних виробничих умов. На цьому етапі важливо зміцнити позитивне ставлення до майбутньої професійної діяльності, що сприяє підтвердженню вірного вибору професії. Сучасні технології мають стати ефективним інструментом для розвитку креативності та інших особистісно-професійних важливих характеристик та якостей студентів, якщо їх використання буде органічно вбудовано в навчальний процес та спрямоване на формування критичного мислення та практичних навичок.

Формуванню креативного потенціалу майбутніх фахівців, розвитку творчого мислення, ініціативності та навичок самостійної роботи сприяє організація науково-дослідницької діяльності студентів, участь у науково-практичних конференціях, щорічних університетських конкурсах та олімпіадах з майбутньої спеціальності.

Разом з тим, навчання і виховання креативних студентів вимагає внесення коригувань у зміст освіти і в методику навчання, розробки відповідного навчально-методичного супроводу. Перед педагогічним складом університету постає необхідність створити такі умови, які б сприяли повноцінному прояву та розвитку креативних якостей студентів у нестандартних ситуаціях, підвищували мотивацію до навчання, формували систему знань, умінь і навичок у процесі фахової підготовки, розвивали критичне мислення та практичні навички, підтримували конструктивний зворотний зв'язок з боку викладачів.

Таким чином, розвиток креативної особистості, здатної до самовдосконалення під впливом різних зовнішніх факторів із урахуванням природних задатків і ціннісних орієнтацій кожного індивіда, є одним із основних завдань, що стоять перед викладачами у сучасних умовах.

Виконанню цих завдань всеохоплююче сприяє програма Міжнародного підвищення кваліфікації «Розвиток креативності як ресурсу інноваційного потенціалу особистості: психолого-педагогічні аспекти», яка визначає основні аспекти розвитку креативності у фахівців та студентів як важливої якості у сучасному світі.

СОКАЛЬ Марія Анатоліївна

ПРОЄКТУВАННЯ КРЕАТИВНОГО НАВЧАННЯ В ДИЗАЙНІ УРОКІВ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

На сучасному етапі початкової освіти розвиток креативності учнів, їх індивідуальних досягнень у різних видах творчої діяльності реалізується в багатьох нових освітніх технологіях: розвиваючому, проблемному, диференційованому, інтерактивному навчанні, інтегрованому, проєктному навчанні, навчанні засобами суб'єктивізації та ін. Зрозуміло, що важливим завданням вчителя як дизайнера освітнього процесу є внесення в нього необхідних змін, що дозволяють ефективно працювати над проявами креативності у здобувачів.

«Гармонійність розвитку креативності забезпечується: підбором нових, оригінальних форм, методів, прийомів і засобів навчання та виховання, розробкою творчих індивідуальних завдань для учнів, які спрямовані на розвиток креативної уяви, креативного мислення та креативної грамотності» [2]. Доречним є також інтегрування традиційних завдань з такими, що забезпечують творчу діяльність учнів.

Неодмінним чинником побудови ефективного процесу розвитку креативності молодшого школяра є відповідні методи та прийоми навчання. На думку В.В. Павленка, актуальними з точки зору визначеного завдання є евристичні, дослідницькі та проблемні методи. Тричленну класифікацією креативних методів цього автора подано в таблиці 1.

Таблиця 1

Групи методів	Дидактичний зміст	Вид реалізації
Методи проблемного навчання	формування пізнавальних потреб учнів, забезпечення необхідної спрямованості їх думок на розв'язання суперечливих даних	проблемна ситуація
Методи продукування ідей (за М. Боден)	розгляд ситуацій з різних точок зору	прийоми розвитку пошукового креативного мислення

САВЧУК Олена Петрівна Професійна підготовка здобувачів вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (трудове навчання та технології)	377
СЕВЕРИНЮК Тетяна Олександрівна Застосування методу мозкового штурму як чинника розвитку креативності здобувачів вищого навчального закладу	382
СИЧОВА Тетяна Олександрівна Шляхи збільшення креативності при викладанні вищої математики	386
СКОРОМНА Маріанна Володимирівна Основи креативного мислення учнів	389
СМЕТАНКІНА Наталя Володимирівна Розвиток креативних навичок у студентів технічного університету	393
СОКАЛЬ Марія Анатоліївна Проєктування креативного навчання в дизайні уроків мови і літератури в початковій школі	395
СОКОЛОВА Ганна Борисівна Інноваційні підходи до формування емоційного інтелекту у дітей з особливими освітніми потребами: роль творчості в педагогічній діяльності	397
СОРОКА Лариса Миколаївна Креативність як фактор конкурентоспроможності випускників закладів вищої освіти на ринку праці	400
СТРЕЛЬНИКОВА Олена Олександрівна Розвиток креативного мислення студентів у процесі вивчення вищої математики	402
СУРІЛОВА Анастасія Олегівна Креативний підхід до вирішення правових колізій у Міжнародному морському праві	408
ТЕРЛЕЦЬКА Наталія Миколаївна Розвиток креативності як складової професійної діяльності вихователів	412
ТІТАРЕНКО Світлана Анатоліївна Психолого-педагогічні умови формування креативного потенціалу особистості	417
ТРУБИЦИНА Ольга Михайлівна Розвиток креативного мислення як ключової компетенції студентів у ЗВО	421
ТРУШЕВИЧ Ганна Богданівна Імідж та репутація лідера в організації: вплив креативного мислення як інструменту формування	425
УЛЬЯНОВА Тетяна Юрївна Роль креативності у вищій освіті	427
УСКОВА Лілія Миколаївна Креативність викладача як стратегія розвитку професіоналізму	431
ФЕДОРЕНКО Андрій Андрійович Педагогічних умов у процесі формування наскрізних умінь у молодших школярів в умовах позашкільних навчальних закладах	434
ФЕДОРЕЦЬ Микола Олександрович Розвиток музично-творчих здібностей молодших школярів як засіб формування їхньої креативності	437